

(bibliografia científica)

BIOLOGIA I SOCIETAT

Els Biòlegs en la Societat Europea

Associació de Biòlegs de les Comunitats Europees

albe

S.P.B.

ECBA (European Communities Biologists Association) *ELS BIÒLEGS EN LA SOCIETAT EUROPEA* (informe de l'associació de biòlegs de les comunitats europees-ECBA-). Traduït de l'anglès per Anna Soler i Casas. Edició catalana: Secció Professional de Biòlegs, Barcelona 1980. 30 pàgs.

El llibre, com indica el seu títol, és una descripció a l'entorn de les funcions i el paper dels biòlegs dins la societat: el que són i el que podrien ser. És suggestiu, i ens demanem: els biòlegs en la societat europea, un informe d'interès per a qui?... Potser per a professionals de tota mena? Trobar sortides als grans i greus problemes que la humanitat té plantejats és una problemàtica genèrica de l'exercici de tota professió. Només cal un coneixement a fons i mantingut al dia dels continguts de la pròpia professió, i també un treball multi i interdisciplinar, qüestió, aquesta darrera, de què no anem precisament sobrats. I com que les qüestions de competència interprofessional a l'Estat espanyol —almenys fins a l'any 1979—, calia resoldre-les al ministeri de la Presidència, li varen fer reiterades sol·licituds per aconseguir una llei d'especialitats interdisciplinars per als titulars universitaris, empresa molt costosa en què encara no s'ha reeixit. A finals de l'any 1979 el problema es traspassa al ministeri d'Investigació i Universitats. Desitgem que l'Estatut i l'autonomia permetim esforços eficaços en aquest sentit.

Però bé, el que ens ocupa és la professió de biòleg, i aquesta és comparativament una nova cosa que li confereix una problemàtica específica que, a l'Estat espanyol en general i a Catalunya en particular, agafa unes connotacions pròpies no existents en altres països europeus. Permeteu-me unes pinzellades d'alguns dels aspectes institucionals i legislatius, perquè parlar de les competències i funcions requeriria un espai més llarg.

En els anys de capacitació per exercir la professió de biòleg (investigar i ensenyar, fins ara), els plans d'estudi no tan sols no afavoreixen sinó que solen impedir la multidisciplinarietat i encara més la interdisciplina-

ritat. Un cop obtinguda la llicenciatura, l'etapa de postgraduat, doctorat o tercer cicle difícilment pot ser interdisciplinar i fàcilment pot convertir-se en una etapa d'atur davant la qual ens demanem: "i a quin sector aniran a parar els biòlegs —i tants llicenciats!— sense feina?... hi ha algú amb capacitat de gestió que pugui ajudar a aprofitar aquests recursos humans i la despesa que per al país ha comportat?... La Secció Professional de Biòlegs va presentar comunicacions en aquest sentit tant al tercer Congrés Universitari Català com al primer Simposi Estatal de Biòlegs. Si no estic mal informada, encara a hores d'ara, si es vol redactar un estatut professional cal necessàriament dir: "Es competència *exclusiva* del... (biòleg, etc.)", quan de fet hi ha tasques clarament i necessàriament interdisciplinars.

És de desitjar que el pròxim simposi sobre recerca, tot aportant-nos dades sobre línies de treball, recursos i persones, faci veure la urgència interdisciplinar en les universitats, instituts i altres llocs públics o privats, i potenciï un futur llunyà i proper en la línia interdisciplinar necessària per al progrés en tots els camps de recerca pura i/o aplicada. Què ens aporta, doncs, el nostre llibre? Una introducció per situar la biologia i els biòlegs. Una ressenya, força ben feta, de les ocupacions dels biòlegs. Unes breus pinzellades sobre la preparació i els llocs i camps on treballen els prop de 50.000 biòlegs de la CEE. I un plantejament del futur paper dels biòlegs en la societat. Unes recomanacions força interessants i tres apèndixs sobre el treball dels graduats en ciències biològiques. El *currículum* biològic i els objectius de l'ECBA clouen l'informe.

Com deia al començament, és un llibre descriptiu dirigit a biòlegs, no biòlegs i "públic" en general que té l'interès de situar, de forma breu i actual, els biòlegs i la biologia. El fet d'incorporar-se a la CEE implicarà, si és que hi ha d'haver un paral·lel real, un trencament de barreres, com ara les que frenen la interdisciplinarietat, enfront de les quals el llibre ens permet de situar-nos des d'ara.

(Maria Pilar Urdaniz i Torrents)

LES NOVETATS EDITORIALS

Ciències de la natura

Itineraris geològics. Direcció: Valentí Masachs. I. *Bages, Bergueda, Anoia, Solsones-Manresa.* Centre d'Estudis Geològics Valentí Masachs, 1981. (Universitat Politècnica de Barcelona. Escola Politècnica Universitària de Manresa).

Museu de la Ciència: El sistema solar. Barcelona, Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi de Catalunya i Balears, 1981, 74 pàgs. il. (Obra Social de la Caixa de Pensions, 1).

Setmana de salvaguarda de la natura. Recull de ponències de la primera setmana. Barcelona, 15-21 de gener 1979. Organitzada pel Centre Català de Prospectiva i la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural. Barcelona, Caixa de Barcelona, d'Estalvis i Mont de Pietat, 1981, 128 pàgs.

Ciències socials

León A. Benelbas: *Economia agrària de Catalunya.* Anàlisi del canvi a l'agricultura catalana, 1960-1975. Pròleg de Fabià Estapé. Barcelona, Ketres, 1981. 240 pàgs. il.

Consell Nacional de la Joventut: 1. *Els Consells de Joventut.* Recull de textos i documents. 2. *La joventut avui.* Responsable: Pere Bordes. Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1981.

Grup d'Estudis de l'Alt Pirineu: *La Cerdanya: Recursos econòmics i activitat productiva.* Estudi fet per l'Institut d'Estudis Ceretans, amb la col·laboració de Francesc López i Palomeque i Roser Mayoral i Moliner. Presenta-

ció a càrrec de Joan Bilbao i Bergés. Barcelona, Caixa d'Estalvis de Catalunya, 1981. ("Catalunya Comarcal", 6).

Jaume Alzina, Camil·la Blanes, Pere Fiol, Aina Le-Senne, Antoni Limongí i Antoni Vidal: *Historia de Mallorca.* Introducció geogràfica a cura de Magdalena Seguí. Dibuixos de Lluís Roca. Mallorca, Editorial El Moll, 1982. 330 pàgs. ("Els treballs i els dies", 20).

Joaquim Agustí i Bassols: *Itineraris de l'Alta Garrotxa.* Olot, El Bassegoda, 1981, 94 pàgs. (Centre Excursionista d'Olot).

Gran Geografia comarcal de Catalunya. Sota la direcció de Max Cahner. 1. *Osona, el Ripollès.* Textos: Antoni Pladevall. Fotografies: Ramon Boladeras, Enric Casas i Montserrat Sagarra. 2. *El Bages, el Berguedà, el Solsonès.* Textos: Josep M. Gasol, Antoni Pladevall i Antoni Bach. Fotografies: Rambol. 3. *El Gironès, la Selva, la Garrotxa.* Textos: Ramon Alberch, Josep Clara, Gabriel Roura. Fotografies: Enric Casas. 4. *L'Alt Empordà, el Baix Empordà.* Textos: Joan Badia i Homs. Fotografies: Enric Casas. Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, 1981.

Folklore

I. Figueras Bas: *Didactica de les dites. Encreuats.* Barcelona, 1981. 120 pàgs.

Eugeni Perea i Simón: *Llegendes de Riudoms: llibre ver e apòcrif.* Pròleg de Jaume Vidal i Alcover. Reus, Edicions del Centre de Lectura, 1981. 62 pàgs. ("Creació", 5)

Llengua

Ferran Jové i Hortonedà: *Toponímia de les Borges del Camp i del seu terme municipal.* Premi Eduard Brossa 1970. Pròleg d'Albert Manent. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1981. 166 pàgs. (Societat Catalana de Geografia) (Altra edició paral·lela, editada per la Rosa de Reus).

Jeroni Marvà: *Clau dels exercicis de gramàtica catalana.* Barcelona, Editorial Barcino, 1934. Reimpresió 1981. 82 pàgs. ("Col·lecció Popular Barcino", 63)

Treballs de la Secció de Filologia i Història Literària, II. Tarragona, Instituts d'Estudis Tarraconenses Berenguer IV, 1981. 172 pàgs.

Vària

Mariona Quadrada Monteverde: *Les conserves.* Il·lustracions: Adela Blasi. Reus, Pam i Pipa, 1981. 42 pàgs. (Bons Menjars).

Alexandre Galí: *Història de les Institucions. IV. Ensenyament tècnico-industrial, tècnico-manual o d'arts i oficis.* Segona part. I. Catalunya en funció d'Estat. II. Funció de l'Ajuntament de Barcelona. III. Acció d'Estat. IV. Acció privada. V. L'ambient tècnico-industrial. VI. La tècnica i la indústria catalan l'any 1936. Balanç. Barcelona, Fundació Alexandre Galí, 1981. 200 pàgs.

(M.M. i B.)

PUBLICACIONS REBUDES

Francesc López i Palomeque i Roser Majoral i Moliné: *La Vall d'Aran. Medi físic i transformació econòmica.* Barcelona, Caixa d'Estalvis de Catalunya, 1982. (Col·lecció Catalunya Comarcal). 363 pàgs.

Aureli Cortiella i martret: *Vocabulari de Barbarismes.* (Prefaci de R. Aramon i Serra). Barcelona, Caixa d'Estalvis de Catalunya, 1981. 319 pàgs.

Isaac Asimov: *El código genético.* Barcelona, Plaza i Janés editores, 1982. 236 pàgs.

Josep Puig, Conrad Meseguer i Miguel Cabré: *el poder del viento. Manual práctico para conocer y aprovechar la fuerza del viento.* Barcelona, Ecotopia Ediciones, 1982. 154 pàgs.

David Sunyer i Lluís Motjé: *Ocells de Girona i la seva rosalia.* Girona, Ajuntament de Girona, 1981. 103 pàgs.

Francisco Canals Vidal: *Cuestiones de fundamentación.* Barcelona, Publicacions i Edicions Universitat de Barcelona, 1981. 227 pàgs.

Mercè Boixareu, Oriol Busquets, Núria Dalmau i Bernat Joan: *Els estudiants de BUP*

i COU i la literatura catalana. Barcelona, Publicacions Edicions Universitat de Barcelona, 1981. 153 pàgs.

Juan M. Coronas i Jaime Casabó: *Reacciones sistemáticas de química inorgánica.* Barcelona, Publicacions i Edicions Universitat de Barcelona, 1981. 61 pàgs.

Seminari permanent de química: *Comentaris sobre alguns aspectes d'ensenyament de l'equilibri químic.* Barcelona, Publicacions i Edicions Universitat de Barcelona, 1982. (Col·lecció Documents A 57). 36 pàgs.

Mareile Boehmer: *Museo y escuela. La práctica pedagógica en los museos de Alemania Occidental.* Barcelona, Publicacions i Edicions Universitat de Barcelona, 1981. (Col·lecció Documents A 55). 81 pàgs.

Víctor Navarro: *Científics valencians.* València, Institució "Alfons el Magnànim" Diputació Provincial de València, 1981. (Fullers per a l'escola, 6). 24 pàgs.

Francesc López i Palomeque i Roser Majoral: *Era Val d'Aran. Eth miei físic e era transformacion econòmica.* Barcelona, Caisha

d'Estalvis de Catalonha, 1982, 57 pàgs.

Narcís Prat, M. Àngels Puig, Glòria González i M. Josep Tort: *Predicció i control de la qualitat de les aigües dels rius Besòs i Llobregat I.* Barcelona, Servei del Medi Ambient Diputació de Barcelona, 1982. (Estudis i monografies, 6). 206 pàgs.

"Butlletí de la Societat Catalana de Lepidopterologia" N.º 31, 32, 33 i 34 Mataró, Societat Catalana de Lepidopterologia, 1981. 21 + 19 + 25 + 24 pàgs.

"IV Volum de Treballs de la Societat Catalana de Lepidopterologia". Mataró, Societat Catalana de Lepidopterologia, 1981. 58 pàgs.

"Circular 32 de l'Institut Català de Mineralogia i Gemmologia". Barcelona, Institut Català de Mineralogia i Gemmologia, novembre-desembre 1981. 27 pàgs.

Butlletí informatiu de l'Agrupació Astronòmica Aster". N.º 64-65-66. Barcelona, febrer, març i abril, 1982. 8 + 8 + 8 pàgs.

"Butlletí interior informatiu Òmnium Cultural" N.º 38. Barcelona, Òmnium Cultural,

1981. 24 pàgs.

"Butlletí interior dels seminaris de la delegació d'ensenyament català d'Omnium Cultural" N.º 173. Barcelona, desembre 1981. 27 pàgs.

"Perspectiva escolar" N.º 61, 62. Barcelona, Rosa Sensat, desembre 1981 i gener 1982. 64 + 64 pàgs.

"Viure". Lluita i alternativa ecologista". N.º 1. El Prat de Llobregat, Grup de Defensa del Medi Ambient del Prat de Llobregat, març 1982.

"El Correu de la Unesco". N.º 47. París. -Barcelona, Unesco -Enciclopèdia Catalana, març 1982. 34 pàgs.

"Anthropos". Boletín de Información y Documentación N.º 8 i 9. Barcelona, Anthropos Editorial del Hombre, gener-febrer 1982. 48 + 48 pàgs.

"L'Avenç" Revista d'història. N.º 48. Barcelona, L'Avenç, SA, abril 1982. 82 pàgs.

"Crònica" Mensual d'actualitat. N.º 1. Barcelona, Edicions del Centenari, SA, març 1982. 102 pàgs.

"Eivissa" N.º 12. Eivissa, Institut d'Estudis Eivissencs, 1981. 48 pàgs.

"Costura 3" Revista de ingeniería para la industria del vestido. N.º 50-53. Barcelona, Costura 3 Ingenieros, gener-abril 1982.

"Al Vent" Revista de Terrassa. N.º 48. Terrassa, El Bullidor, SA, febrer-març 1982. 50 pàgs.

"Investigación y Ciencia". Edició en castellà de "Scientific American". N.º 66-67. Barcelona, Prensa Científica, S.A., març-abril, 1982. 128 + 128 pàgs.

"Treball" Òrgan central del Partit Socialista Unificat de Catalunya N.º 708-717. Barcelona, Partit Socialista Unificat de Catalunya, 1982.

"El 9 Nou", setmanari independent de la comarca d'Osona. N.º 245-266. Vic, Premsa d'Osona, SA, 1982.

(ficcio)

L'ULL ACUSADOR

per Antoni Careta i Vidal

En el darrer número de (ciència) un article d'A. Munné-Jordà ens introduïa a la literatura catalana de ciència-ficció, una literatura sens dubte existent però molts cops no reconeguda com a tal. En aquella ocasió, es deia que el text d'Antoni Careta i Vidal (1843-1924) pot ser un dels primers texts a considerar dins del gènere. No us perdeu l'argument policíac combinat amb la utilització de suposats recursos científico-tècnics. És inclòs dins *Narracions Estranyes*, Il·lustració Catalana, Barcelona 1905.

Los qui no hagen vist lo jardí del General, no poden tenir idea de l'efecte que feia als barcelonins. Venia davant de lo que avui és Estació del camí de ferro de França, al començ de lo que aleshores era Passeig de Sant Joan (ara carrer del Comerç), entre aquest i l'esplanada de la Ciutadella. Per una ciutat de la importància de Barcelona, era una cosa ben xica; però el consideràvem com una joieta estimada, ja perquè no en teníem dins de la població cap més que pogués comparar-s'hi, ja perquè molts de nosaltres hi havíem passat agradósament llargues estones de nostra infantesa, ja, en fi, perquè (cal dir-ho) era realment bonic i ben conreuat quasi sempre.

En sa construcció, de traça antiga, dominava el boix retallat formant dibuixos que enclòien plantes de flor i adornament; hi havia un petit estany on anaven les criatures a tirar pa a les oques, als cignes i als peixos, darrera del qual un bosquet ple d'alts i baixos duia a una fonteta on anaven a beure xics i grans, als qui feia la mitja rialla una Flora de pedra; en aquell verger embaumat pels aromes dels tarongers i llimoners, barrejant-se ab l'olor aspra dels boixos, no hi mancaven pas sortidors ab estàtues i pedrissos de marbre; fins s'hi aixecava un espaiós gavial de forma cilíndrica i cúpula rodona termenada ab una panera reblerta d'esturments de música, en lo qual abundaven los aucells de varies qualitats, i hi havia hagut també algun simi

i animalons d'altres menes.

Al peu d'un dels dos pedrissos en forma de mig cercle i ab espatller de xiprers que corrien d'un costat i altre de dit gavial, una tarda d'hivern van trobar-hi una dona estesa sens dar senyals de vida.

Tindria aquesta uns trenta-dos anys, era de bona mida en l'alçària, com també un xiquet plena de carns, de fesomia, si no del tot bella, ben agradable i lleugerament bruna; duia al cap una "bleda" de vellut, espècie de mitja fulla de mocador, guarnida ab puntes, una manteleta a les espatlles, i, tant una com altra cosa, lo mateix que tot lo demás del vestit, era de colors foscos. Prop seu se veien un mocador blanc de butxaca i un saquet de mà. Tot en ella indicava una senyora pageda.

Sabut lo cas, anà allí el jutge per instruir les primeres diligències, acompanyat d'un actuari, un algtzuir, un curial i dos metges. Quan aquests hagueren comprovat la mort d'aquella dona, doncs morta i ben morta era, lo jutge proceí a l'interrogatori.

Lo primer a qui es dirigí fou al guardapasseigs, que havia dut la nova al jutjat. Sa declaració fou la següent:

-Tot lo que puc dir a ussia és que, travessant lo Jardí, al ser davant de la *pajarera*, he vist aquesta dona tal com se troba ara. He corregut a cercar vinagre; han vingut ab mi els companys; i veient que no la retornàvem de cap manera, llavors he acudit a ussia.

Nota dels correctors: Donat que es tracta d'un text pre-fabrista, hem respectat els castellanismes i les irregularitats tant de lèxic com de sintaxi i ens hem limitat a corregir-ne els aspectes estrictament ortogràfics.